

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de attributis, de visione Beatifica, de scientia Dei, ac
de ejus voluntate, & Providentia

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. III. Quid de D. Thoma?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77232)

quantum ad substantiam, & non solum absum illius.

45. Confirmatur amplius: Augustinus tria passim docet quae generatim scientiae mediae repugnant. Primum est, gratiam efficacem desumere vim suam ab omnipotentissima Dei voluntate. Secundum, res dici & esse futuras a priori, quod a Deo sciatur. Tertium, Deum cognoscere creaturas in sua essentia, ut in causa. Quae omnia negant Adversarij, quod videant cum nullo illorum seorsim, multo minus cum his tribus conjunctim, stare posse scientiam mediam, quam a principiis omnino contrariis desumunt. Ergo S. Doctor rejicit scientiam mediam, quantum ad substantiam, & non solum quoad absum, & modum illum erroneum, quo ponebatur a Semipelagianis. Consequenter manifesta est, Antecedens verò, quoad secundam & tertiam partem, disp. 2. art. 1. & disp. 3. art. 4. ostensum est, & quantum ad primam, fuse Tractatu sequenti disp. 5. demonstrabitur, agendo de efficacia voluntatis divinae.

§. III.

Quid de D. Thoma?

46. IN omnibus semper Augustinus adhaesit fidelissimus ejus discipulus D. Thomas, quare non potuit ei placere scientia media, si Augustino displicuerit; nec ab illo approbati, si ab isto fuerit reprobata. Placet tamen hic breviter ostendere, quantum a doctrina D. Thomae principiis talis scientia abhorreat, & quam longe ab ea distent Defensores illius: non enim melius mens S. Doctoris inquiri potest, quam ex principiis communibus, toti ejus doctrinae connexis, cum nullibi hanc quaestionem ex professo pertractaverit. Unde

Dico secundo: scientiam mediam pluribus principiis doctrinae D. Thomae apertissime repugnare.

Probatum conclusio multipliciter, exponendo scilicet plura principia doctrinae D. Thomae, quae manifeste repugnant scientiae mediae, & ex quibus evidenti illatione sequitur ejus destructio.

47. In primis evidens est, scientiam mediam, non posse stare, destructo ejus objecto: Sed D. Thomas destruit objectum scientiae mediae: Ergo & ipsam scientiam. Minor probatur: Objectum scientiae mediae, est veritas objectiva propositionum contradictorium de futuro contingenti ante decretum, ut docent ejus assertores: Sed hanc veritatem objectivam excludit S. Doctor variis in locis supra relatis, quibus docet contradictoriis de futuro contingenti nullam inesse determinatam veritatem, non solum quoad nos, sed etiam quoad se: nam lect. 13. super cap. 8. libri Periherm. negat hujusmodi contradictoriis veritatem, quia futurum contingens non habet esse determinatum in suis causis liberis. Et in 1. sent. dist. 38. quaest. 1. art. 5. ad 2. ait: *Futurum contingens non est determinatè verum antequam fiat, quia non habet causas determinatas.*

48. Confirmatur: Idem S. Doctor 1. p. quaest. 16. art. 7. ad 3. haec scribit: *Illud quod nunc est, ex eo futurum fuit antequam esset, quia in causa sua erat ut fieret; unde sublata causa non esset futurum illud fieri: sola autem prima causa est aeterna; unde ex hoc non sequitur, quod ea quae sunt, semper fuerit verum ea esse futura, nisi quatenus in causa sempiterna fuit, ut essent futura; quae*

A *quidem causa solus est Deus.* Atqui non fuerunt futura in causa sempiterna nudè sumpta, sed per decretum determinata: Ergo ante illud decretum, D. Thomas nullam agnoscit veritatem in futuris contingentibus, ac proinde tollit objectum scientiae mediae.

Secundo, Unum ex principiis quod D. Thomas frequenter usurpat, est Deum non cognoscere res immediatè in seipsis; sed solum in seipso, & in sua essentia tanquam in causa, & medio prius cognito. Ita expressè docet hic art. 5. in corpore, quod his verbis concludit: *Sic igitur dicendum est, quod Deus seipsum videt in seipso, alia autem a se videt, non in ipsis, sed in seipso.*

B Idem repetit in responsione ad primum. Item 1. contra Gentes, cap. 49. probat ex Dionysio, Deum omnia cognoscere in sua essentia tanquam in causa. Et cap. 65. ratione 5. *Cognitio* (inquit) *Dei est de rebus omnibus per causam: se enim cognoscendo qui est omnium causa, alia quasi suos effectus cognoscit.* Quod cap. 67. extendit ad futura contingentia, & cap. 68. ad actus liberos nostrae voluntatis, ut ibidem videri potest. Ex hoc autem principio sequitur manifesta destructio scientiae mediae, cum enim essentia divina non sit causa rerum ad extra, nisi ut habet adjunctam voluntatem, & nisi ut determinata per decretum: eò quod Deus non sit agens ad extra per modum naturae, sed per modum liberi: si in illa tanquam in causa, & medio prius cognito, futura contingencia & libera cognoscit; evidens est illa non posse cognoscere antècedenter ad decretum, per scientiam mediam.

Tertium principium doctrinae D. Thomae est, rem esse futuram, esse denominationem extrinsecam, sumptam a preparatione, ordinatione, & determinatione causarum ad illius productionem. Ita docet quaest. 2. de veritate art. 12. in corp. & ad 7. & in 1. dist. 38. quaest. 1. art. 7. ad 3. Ex quo etiam principio solvitur omnis scientia media, cum ex illo evidenter sequatur, nullum contingens esse determinatè futurum, absolutè, vel conditionatè, independentè à decreto, & ordinatione, vel determinatione causarum primae, ut constabit ex infra dicendis, demonstrando impossibilitatem hujus scientiae.

Quartò, D. Thomas docet scientiam Dei esse priorem rebus, nec ab illis mensurari, quantum ad veritatem, & certitudinem; sed potius esse illarum regulam, & mensuram, ut videri potest in hac quaest. art. 8. ad 3. ubi ait: *Sicut scibilia naturalia sunt priora scientiæ nostræ, & mensura ejus; ita scientia Dei est prior quam res naturales, & mensura ipsarum.* Et 1. 2. quaest. 93. art. 1. ad 3. *Ratio intellectus divini aliter se habet ad res, quam ratio humani intellectus. Intellectus enim humanus est mensuratus à rebus, ut scilicet conceptus hominis non sit verus propter seipsum; sed dicitur verus ex hoc quod consonat rebus. Intellectus verò divinus est mensura rerum, quia unaquaeque res tantum habet de veritate, in quantum imitatur intellectum divinum.* Sed cum hoc principio non posse stare scientiam mediam, evidens est, quia talis scientia non est regula, & mensura certitudinis, & veritatis quae est in rebus futuris; sed potius earum futurationem, ac veritatem objectivam supponit, eamque tantum speculatur, & explorat: Ergo scientia media principiis doctrinae D. Thomae repugnat.

Quintò, Constat ex pluribus testimoniis disp. 4. art. 6. §. 2. adductis, D. Thomam docere pra-

scientiam futurorum, saltem absolutorum, esse in decreto fundatam, & ab eo dependentem. Id etiam aperte colligitur ex 1. sent. dist. 39. quæst. 1. art. 1. ad 5. ubi dicit: *Licet esse & scire Dei sint idem secundum rem, tamen scire sequitur voluntatem, ut imperatum ab ipsa.* Et art. 2. ad 1. ait: *Ipsam scire in Deo esse subiectum libertati voluntatis.* Hinc verò præcludi viam ad scientiam mediam, §. præcedenti ostendimus; nam si præscientia futurorum nitatur decreto, illud debet esse infallibile, & ab intrinseco cum illis connexum, ac proinde de se efficax, & efficiens liberam determinationem voluntatis, subindeque excludens scientiam mediam, quæ supponit decretum indifferens, & à voluntate humana, quoad speciem actûs, determinabile.

53. Sexto, Quotiescumque D. Thomas explicat concordiam nostræ libertatis cum divinis decretis, recurrit ad infinitam efficaciam divinæ voluntatis, attingens non solum substantiam, sed etiam modum libertatis in nostris operationibus, ut constat ex 1. p. quæst. 19. art. 8. ex primo contra Gentes cap. 55. & ex aliis locis supra à nobis citatis: Ergo non admittit scientiam mediam. Consequentia patet, si enim illam agnosceret, non deberet recurrere ad infinitam illam efficaciam divinæ voluntatis, sed potius ad præscientiam futuri consensûs, & ad scientiam illam exploratricem, quæ Deus scrutatur ac explorat quid homo ex innata libertate voliturus sit, & ad quid determinabit concursum indifferentem quem illi offert, sicut ejus defensores docent.

54. Septimò, Idem S. Doctor 1. 2. quæst. 109. art. 2. ad 1. & 3. contra Gent. cap. 89. docet, quòd licet homo sit dominus suorum actuum, propter deliberationem rationis, quæ potest flecti ad unam partem, vel ad aliam: tamen quòd deliberet, vel non deliberet, quòd eligat, vel non eligat, hoc debet reduci in aliquod primum deliberans & eligens, quod sit melius ratione humanâ, scilicet in Deum, qui est primum liberum, & primum principium nostrorum consiliorum & voluntatum. Unde 1. Perhierm. lect. 14. sic ait: *Voluntas divina est intelligenda, ut extra ordinem omnium existens, & velut causa quedam profundens totum ens, & omnes ejus differentias: sunt autem differentie entis, possibile & necessarium: & ideo ex ipsa voluntate divina, originantur necessitas, & contingentia in rebus.* Quibus verbis reducit ipsam libertatem, & contingentiam rerum, ad ipsam voluntatem divinam, ut ad primum liberum, & primum determinans, ac profundens totum ens & omnes ejus differentias; non verò ad ipsam voluntatem humanam, quæ solum est secundum liberum, & secundum determinans. Ex quo etiam principio sequitur destructio scientiæ mediæ, quæ non reducit liberam electionem nostræ voluntatis, in Deum ut in primum eligens, & primum deliberans, ac determinans; sed potius in liberum arbitrium creatum, ex innata libertate, & dominio veluti à Deo emancipato, ut dicunt Adversarij, seipsum determinans ad speciem actûs, sub concursu indifferenti ipsi à Deo oblato. Unde (ut infra ostendimus) scientia media subtrahit à divina causalitate, & providentia, liberam nostræ voluntatis determinationem.

55. Octavò, D. Thomas 1. p. quæst. 14. art. 8. ad 1. & quæst. 2. de verit. art. 14. ad 1. docet non ideo res sciri à Deo, quia futurae sunt; sed ideo futuras esse, quia sciuntur à Deo; per scientiam sci-

A licet practicam, & applicatam à decreto, ut disp. 3. art. 4. ostendimus: unde explicat dictum Origenis dicentis, *quia futurum est aliquid, ideo sciuntur à Deo;* & dicit hoc non esse intelligendum, secundum causam essendi, sed tantum secundum causam inferendi: id est in sensu tantum illativo, & non causali. At hoc principium repugnat etiam scientiæ mediæ, ejusque assertoribus, qui docent, ideo res futuras sciri à Deo, quia futurae sunt; & negant ideo illas esse futuras, quia sciuntur à Deo: Ergo idem quod prius.

Nonò, Molina & alij defensores scientiæ mediæ, docent prædestinationem esse tantum certam certitudine causalitatis mediourum: Sed hoc reprobat à D. Thoma quæst. 6. de verit. art. 3. ubi dicit, *esse contra Scripturam & dicta Sanctorum.* Et quodlibet. 12. art. 3. inquit, *prædestinationem habere certitudinem, ex parte scientiæ Dei, quæ non potest falli; ex parte voluntatis divinæ, cui non potest aliquid resistere; & ex parte providentiæ, quæ certissimo modo ducit ad finem.* Item quæst. 6. de verit. art. 3. ait, *prædestinationem addere præscientiæ habitudinem causæ.* Ergo scientia media repugnat principiis doctrinæ Divi Thomæ.

Denique disputatione præcedenti ostendimus, decreta absoluta ex parte subjecti, & conditionata ex parte objecti, in Deo admittenda esse, juxta S. Doctoris principia, præsertim juxta principium illud quod in ejus doctrina certissimum, & communissimum est, Deum omnia in seipso ut in causa cognoscere: Sed cum decretis illis conditionatis scientia media coherere nequit, ut de se patet, ejusque defensores fatentur: Ergo illa de medio tollenda est, si stare velimus doctrinæ D. Thomæ principia. Unde Salamanticenses referunt Curielem Doctorem Salamanticensem celeberrimum, cum primum scientiam mediam docuisset, eam post modum retractasse; cum enim totum septennium uni Summæ D. Thomæ, cum Caietani Commentariis legendæ (cujus amore, ut Jacob Rachelis potiunda studio, flagrabat) impendisset, nulla hujus scientiæ semina aut vestigia in ea reperire potuit, cum maximè vellet; sed potius illam, Angelicæ doctrinæ principia apertissimè repugnare, competit. Vir est toto orbe celeberrimus, & supra omnem laudem, nullique partium addictus, in ipò & in scientiam mediam aliquando pronior, cui subinde major fides habenda, quam ulli nostrum, aut è Societate. Ex quo intelliges, gratis à Patre Annato dictum: *Thomistas apud D. Thomam scientiam mediam quævisse, sed in modum illius, qui cum breviarium suum perdidisset, ita quærebat ut inveniendum timeret.*

ARTICVLVS V.

Variis argumentis, ex principiis supra statutis desumptis, expungitur scientia media.

Hæc argumenta fusè, & lato calamo, disputationibus præcedentibus expendimus; nunc ea hîc in unum colligemus, & breviter ac dilucidè exponemus.